

Toimintasuunnitelma

Kuurojen ja viittomakielisten totuus- ja sovintoprosessi

Verksamhetsplan

Sannings- och försoningsprocess för döva och
teckenspråkiga

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Sihteeristö - sekretariatet

Totuus- ja sovintoprosessin tärkeimmät tavoitteet

- **tunnistaa ja dokumentoida** kuurojen ja viittomakielisten henkilöiden kohtaamia historiallisia vääryyksiä
- **ehdottaa** toimenpiteitä nykypäivänä tunnistettujen, syrjivien rakenteiden poistamiseksi
- **lisätä** viittomakielisen kulttuurin ja viittomakielten tuntemusta sekä tietoisuutta tapahtuneista vääryyksistä niin viranomaisten kuin yksityishenkilöiden keskuudessa
- **luoda pohja** sovinnon rakentamiselle yhteisön ja valtion välillä
- **kuvata tarvetta** rakenteellisille muutoksille pidemmällä aikajänteellä.

De viktigaste målen för sannings- och försoningsprocessen

- **identifiera och dokumentera** historiska orättvisor som döva och teckenspråkiga personer utsätts för
- **föreslå** åtgärder för att undanröja de diskriminerande strukturer som identifierats i dag,
- **öka** kännedomen om teckenspråkig kultur och teckenspråk samt medvetenheten om gjorda orättvisor både hos myndigheter och hos privatpersoner
- **skapa en grund** för att bygga upp försoning mellan gemenskapen och staten
- **beskriva behovet** av strukturella förändringar på längre sikt.

Prosessin toimijat

Sihteeristö

- Itsenäinen ja riippumaton
- Kerää tietoa historian vääryyksistä
- Tekee loppuraportin

Ohjausryhmä

- Tukee ja ohjaa sihteeristön työtä

Oikeusministeriö

- Tukee hallinnossa, toimii työnantajana
- Osallistuu psykososiaalisen tuen järjestämiseen

Muita toimijoita

- Psykososiaalisen tuen yksikkö
- Parlamentaarinen ryhmä (mahdollisesti myöhemmin)

Processens aktörer

Sekretariatet

- Självständig och oberoende
- Samlar in information om historiska orättvisor
- Gör en slutrapport

Styrgruppen

- Stöder och styr sekretariatets arbete

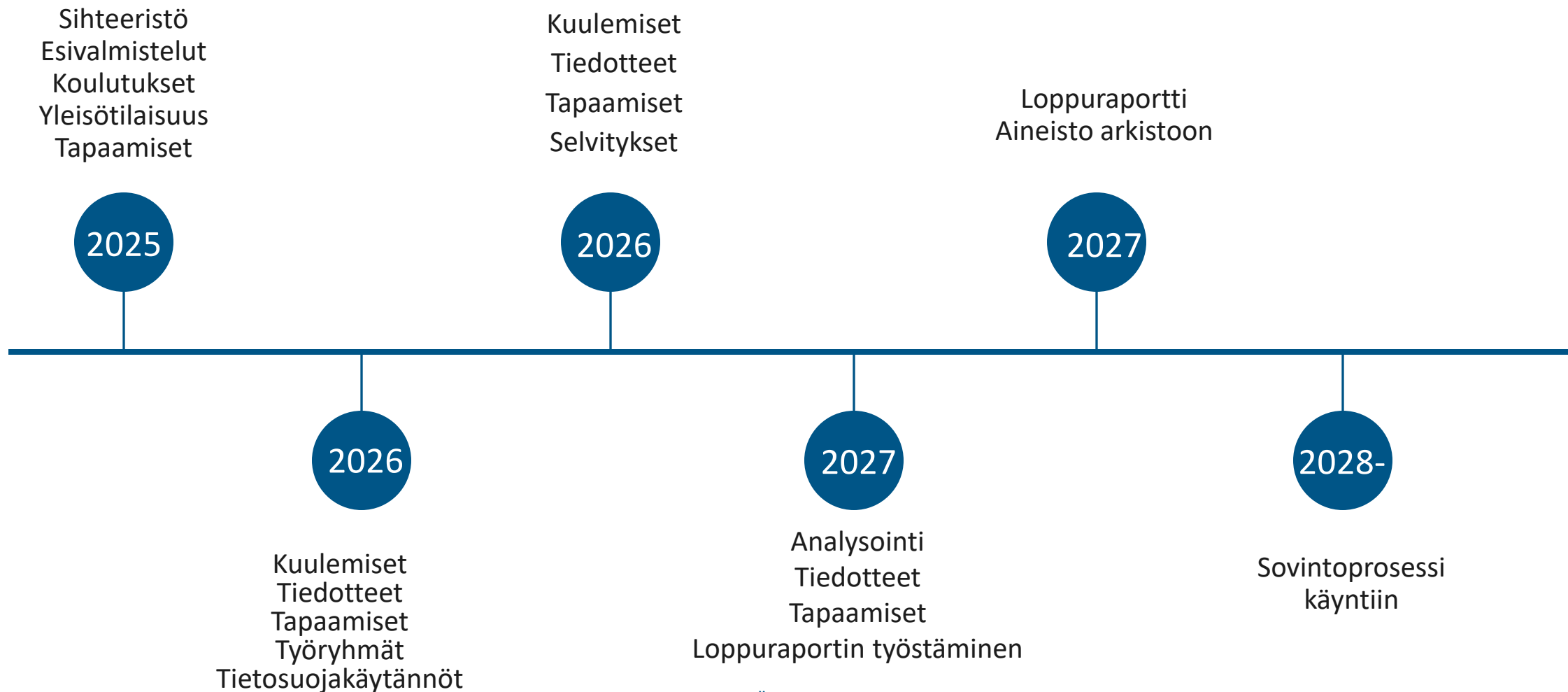
Justitieministeriet

- Stöder förvaltningen
- Är arbetsgivare
- Deltar i ordnandet av psykosocialt stöd

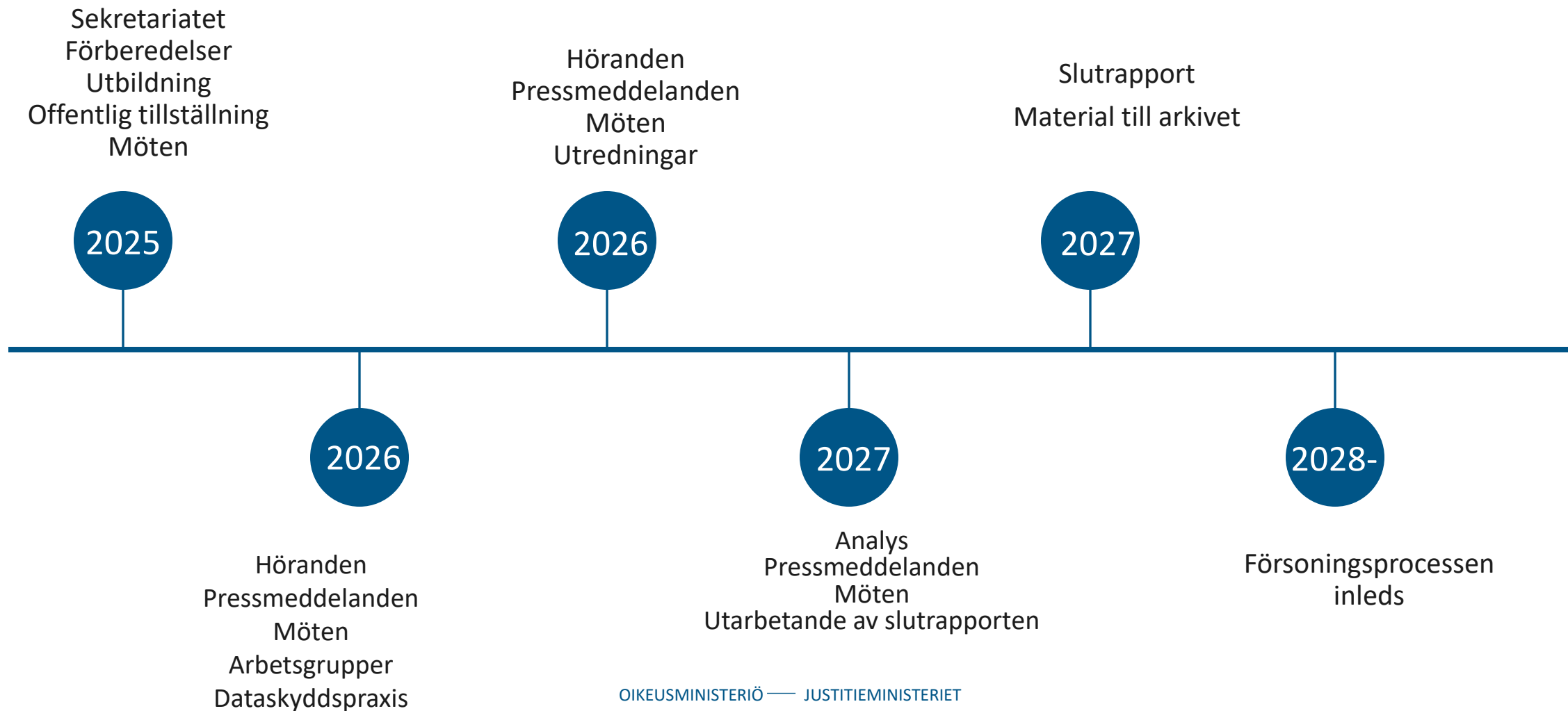
Andra aktörer

- Enheten för psykosocialt stöd
- Parlamentarisk grupp (eventuellt senare)

Aikajana

Tidslinje

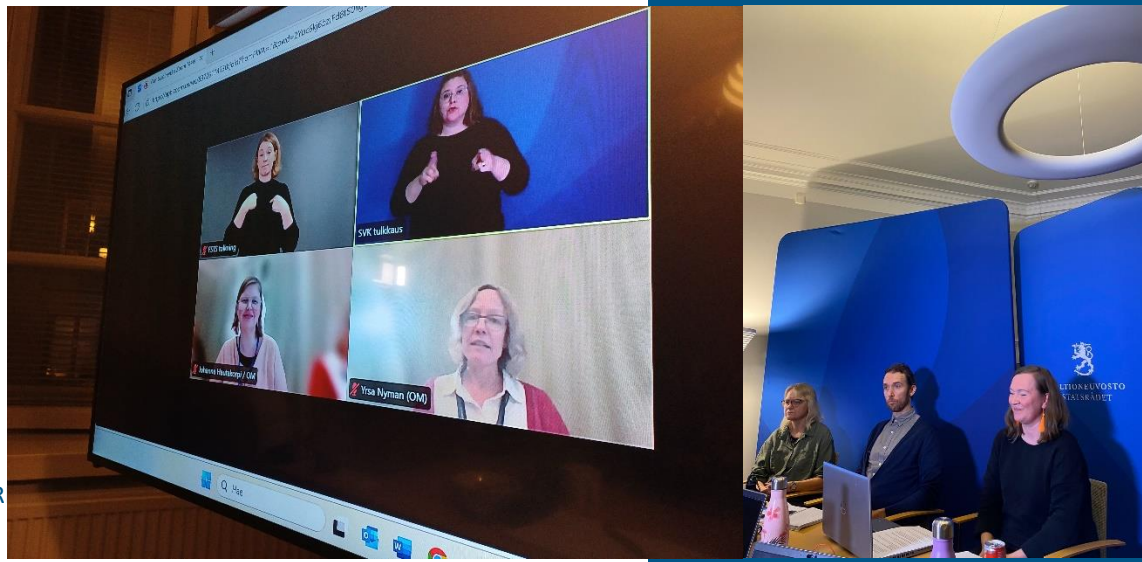

Luottamus

- Odotuksia prosessille on paljon
- Luottamus keskeisellä sijalla
- Yleisötilaisuus, joissa kerrottiin valmisteluista
- Erilaisia tapaamisia

Förtroende

- Många förväntningar på processen
- Förtroende i centrum
- En offentlig tillställning med information om förberedelserna
- Olika möten

Valmistelut etenevät

- Tietoturvakoulutukseen osallistuminen + muut koulutukset sihteeristölle
- Asiantuntemusta ministeriön sisältä ja ulkopuolelta
- Prosessin tietosuoja, tiedonsaantioikeutta ja arkistointia varten tullaan säätämään erillinen laki
- Tiedonohjaussuunnitelma
- Pilottikuuleminen läsnä ja etänä marraskuussa

Förberedelserna framskrider

- Deltagande i informationssäkerhetsutbildningar + andra utbildningar för sekretariatet
- Sakkunskap inom och utanför ministeriet
- För processens dataskydd, rätt att få uppgifter och arkivering kommer det att stiftas en separat lag
- Informationsstyrningsplan
- Pilothörande personligen och på distans i november

Tulkkaus ja käännös

- Tulkkaus- ja käännöspalveluiden hankinnat
- Kuulemisten tulkkaukset/litterointi

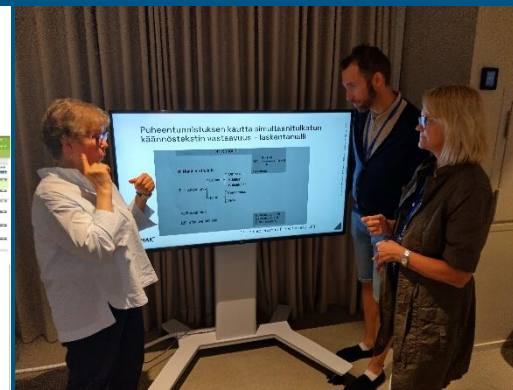
Tolkning och översättning

- Upphandling av tolknings- och översättningstjänster
- Tolkning/transkribering av höranden

Selvitykset ja työryhmät

- Kaksi selvitystä kuurojen ja viittomakielisten totuus- ja sovintoprosessiin liittyvästä viittomistosta ja viittomakielellä annettavien kuulemisten käänносprosessista
- Ensi vuonna kaksi-kolme selvitystä?
- Muut tiedon keräämisen tavat
 - Luovutetut asiakirjat
 - Olemassa oleva tieto ja tutkimus (Viitotut muistot ym.)
- Työryhmät

Utredningar och arbetsgrupper

- Två utredningar om teckenförrådet för sannings- och försoningsprocessen för döva och teckenspråkiga och om översättningsprocessen för hörande på teckenspråk
- Två-tre utredningar nästa år?
- Andra sätt att samla in information
 - Överlämnade handlingar
 - Befintlig kunskap och forskning (Tecknade minnen o.d.)
- Arbetsgrupper

Keskeiset ehdotukset

- Psykososiaalinen tuki
- Oikeus tietojen hankkimiseen asiaan perehtyneiltä
- Oikeus saada tietoja viranomaisilta
- Rekisterinpitäisyys
- Tietosuojavastaava
- Arkistointi ja aineiston luovuttamista koskevat rajoitukset
- Laki 1.1.2026–31.12.2028

Prioriterade förslag

- Psykosocialt stöd
- Rätt att inhämta information från personer som är förtroga med saken
- Rätt att få uppgifter från myndigheter
- Personuppgiftsansvar
- Informationssäkerhetsansvarig
- Arkivering och begränsningar som gäller överlåtelse av material
- Lag den 1 januari 2026–31 december 2028

marrasku 2025 versio JM	2025												2026												2027													
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
HENKILÖSTÖ																																						
Valmirtelu, erityisariantuntija																																						
Sihteerintä, pääsihteeri, 27 kk																																						
Sihteerintä, erityisariantuntija, 24 kk																																						
Sihteerintä, suunnittelija, 12 kk																																						
OM:n valmirtelutuki käynnirtymiseen																																						
OM:n hallinnallinen tuki																																						
VIESTINTÄ																																						
Prorazin amat verkkariut, ilme ja laqa																																						
Same-kanavien käyttöänetta																																						
Ajankahtaviertintä, uutiskirje/*tiedote* (4 kieltä)																																						
Same-ririllät ja vuoravaikutur																																						
Tapahtumamallirtumiset, esim järjestäjien tapahtumat																																						
Vieritilaisuudet																																						
Taide arana prorazin näyttely tms																																						
Viertintä valtionhallinnan-ririllä																																						
YHTEISTYÖ																																						
Järjestytyminen: ohjaurryhmä, arettaminen, mandaatti																																						
Ohjaurryhmätyrkentely																																						
Yhteistyäsamelaarten prorazin kanssa																																						
Prykarvaisalisen tuen yrikkä, seurantarryhmä																																						
Parlamentaarinen seurantarryhmä tms. JOS?																																						
Tyryryhmät																																						
KUULEMISET																																						
Tekniset valmirtelut, laitteirtat, ohjelmirtat, serverit, yms																																						
Kuulemirten pilatit																																						
Kuulemirten tietarujakäytännöt																																						
Kuulemirten järjestelyt ja toteutus																																						
Kuulemirten alustava analyrainti																																						
LOPPURAPORTTI																																						
Rapartin rakenteen suunnittelu																																						
Manipualinen tiedan keruu																																						
Erilliselvityrten teettäminen ja julkaisu																																						
Loppurapartin tyrtäminen																																						
Loppurapartin kääntäminen																																						
Loppurapartin krittteleminen																																						
HANKINNAT																																						
Kuulemirten hankinta joihinkin kieliin																																						
Kuulemirten käännärten hankinta (viitattu ruamiruutrit)																																						
Käännärpalvelujen hankinta (ruamiruutrit: viitatut)																																						
Tulkkipalveluiden hankinta (ruamiruutrit: viitatut)																																						
Erilliselvityrten hankinta																																						
POLIITTINEN KÄSITTELY																																						
Mandatin krittteleminen																																						
Lakierityr																																						
Savintaneuvattelut																																						
HALLINTO																																						
Rekrytaintirihiteerintään																																						
Tietarujakrzymykret ja lainräättäminen																																						
Talouden seuranta																																						

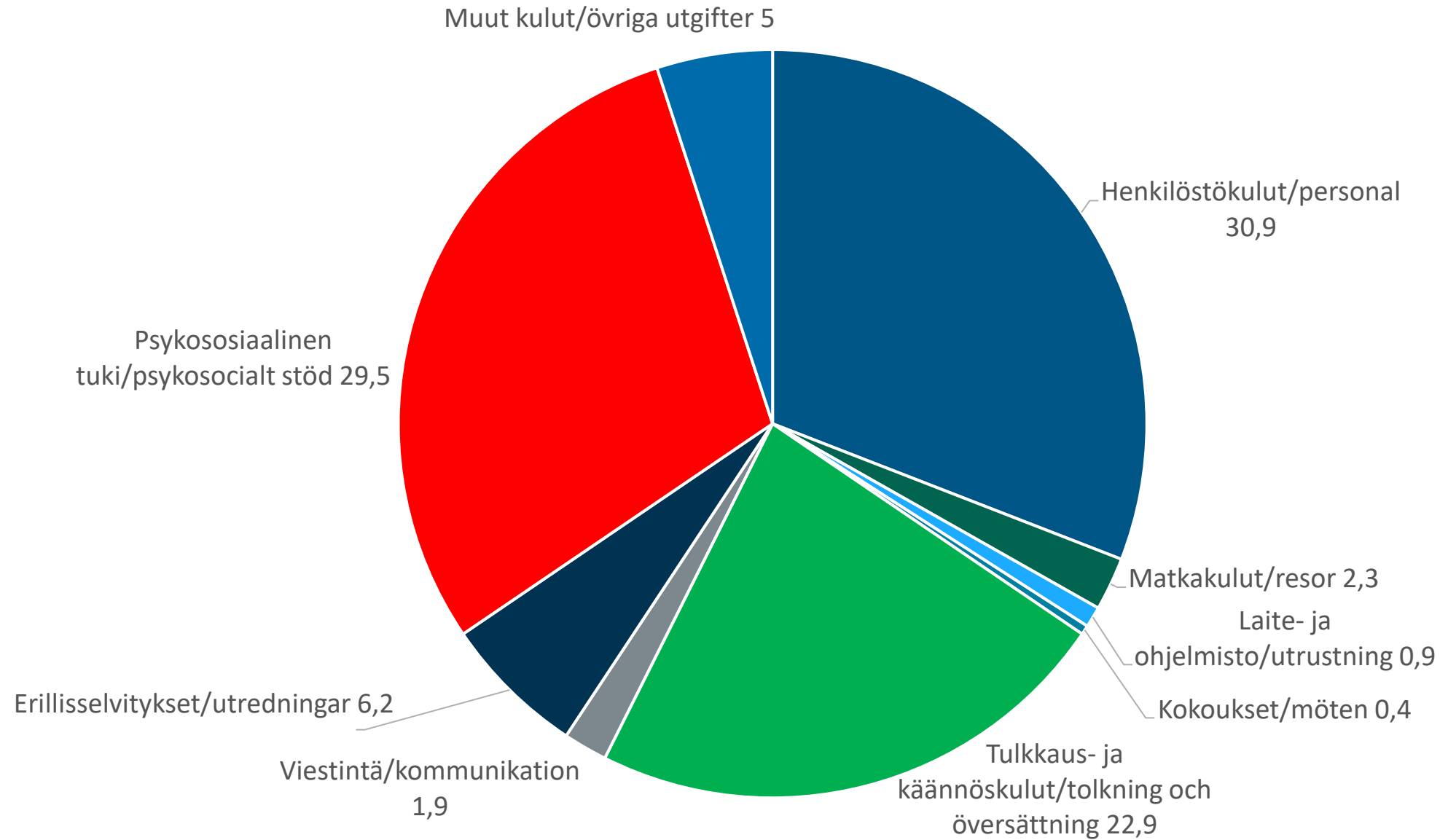
Työsuunnitelma/gantt

Arbetsplan/gantt

Kokonaisbudjetti 1,866 M (v. 19.11.2025)

	2024	2025	2026	2027	Yhteensä		% Yleis-budj.	% Kokonais-budj.
Henkilöstökulut	36 408	118 991	259 207	161 707	576 312		43,9	30,9
Matkakulut		1 020	34 781	6 261	42 062		3,2	2,3
Laite- ja ohjelmisto (kuulemisten laitteet, tallennustila)		3 156	7 180	7 180	17 516		1,3	0,9
Kokoukset	542	2 314	3 240	2 034	8 130		0,6	0,4
Tulkkaus- ja käännöskulut (kokoukset ja OM-sivut, kuulemiset)	10 223	59 270	200 501	157 547	427 542		32,5	22,9
Viestintä (www, logo, video, kuvat, tilaisuus)		1 000	3 700	30 000	34 700		2,8	1,9
Erillisselvitykset		25 000	61 500	30 000	116 500		8,9	6,2
Psykososiaalinen tuki +vertaistuki			283 500	266 500	550 000			29,5
Muut kulut		545	21 100	71 593	93 238		7,1	5,0
YHTEENSÄ	47 173	211 296	874 709	732 823	+/-0			

% Kokonais-budj.

Vertailua

Saamelaisten kokonaisbudjetti 5,45

- Psykososiaalisen tuen osuus 27%

Kuurojen ja viittomakielisten 1,866

- Psykososiaalisen tuen osuus 29,5%
- Sihteeristön perustyöhön vaaditaan enemmän käännöstä ja tulkkausta kuin saamelaisten prosessissa – näiden kulut on merkittävät! 22,9%
- Yhteensä 52,4%

Jämförelse

Samernas totala budget 5,45 M

- Andelen för psykosocialt stöd 27%

För döva och teckenspråkiga 1,866 M

- Andelen för psykosocialt stöd 29,5%
- Sekretariatets grundläggande arbete kräver mer översättning och tolkning än samernas process – kostnaderna för dem är betydande! 22,9%
- Sammanlagt 52,4%

Seuraava esittely

Kuulemiset ja työryhmät
Viestintä

Nästa presentation

Höranden och arbetsgrupper
Kommunikation

Kuurojen ja viittomakielisten kuulemiskierrokset ja työryhmien kartoitus 2026

Höranderundor för döva och teckenspråkiga och kartläggning av arbetsgrupper 2026

1. osa / 1. delen:

Yhteenveto suomalaisella viittomakielellä
Sammanfattning på finskt teckenspråk

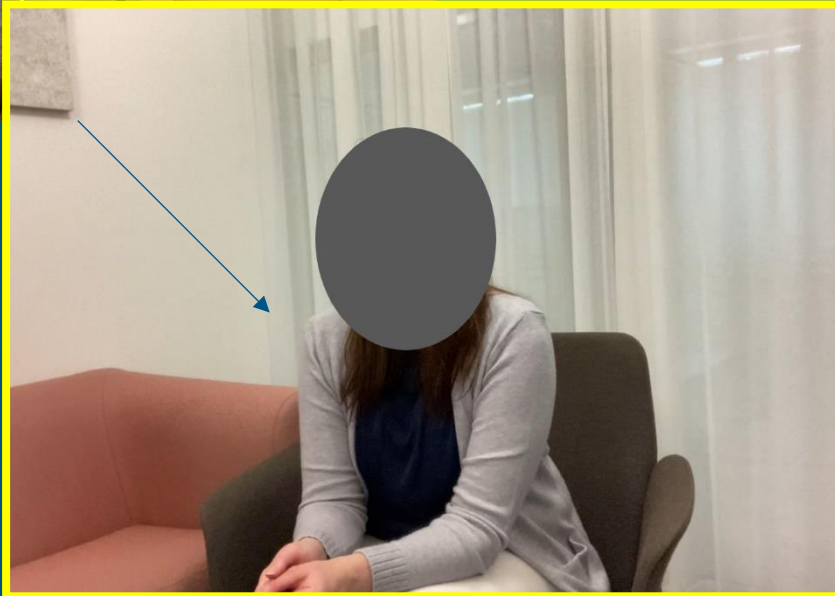
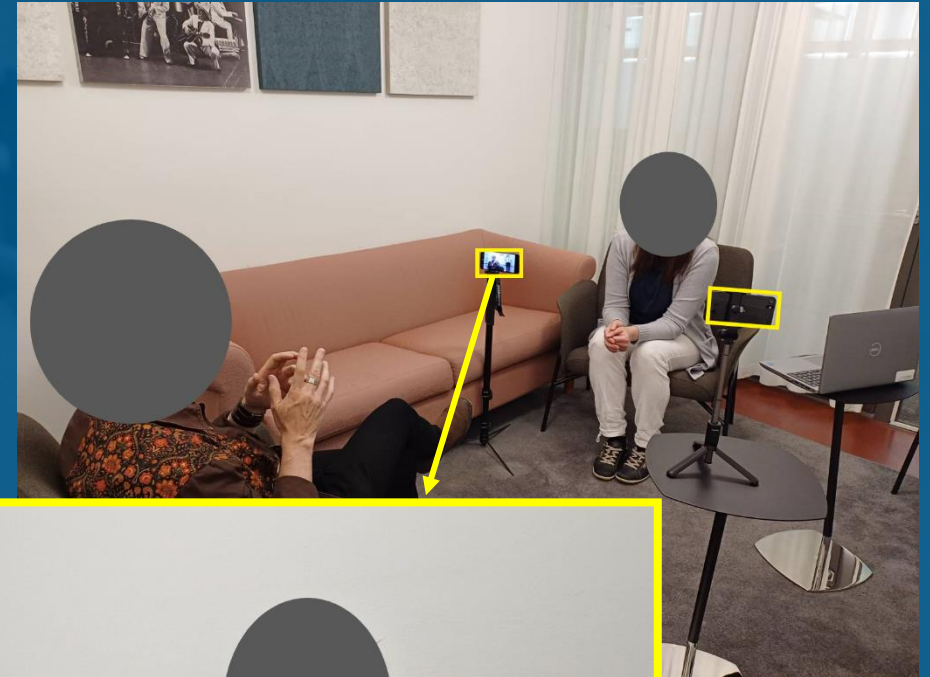
https://youtu.be/9B_St0pdt18

2. osa / 2. delen:

Yhteenveto suomenruotsalaisella viittomakielellä:
Sammanfattning på finlandssvenskt teckenspråk

<https://youtu.be/1O0IP8dl-uk>

Yksilökuuleminen / Individuellt hörande

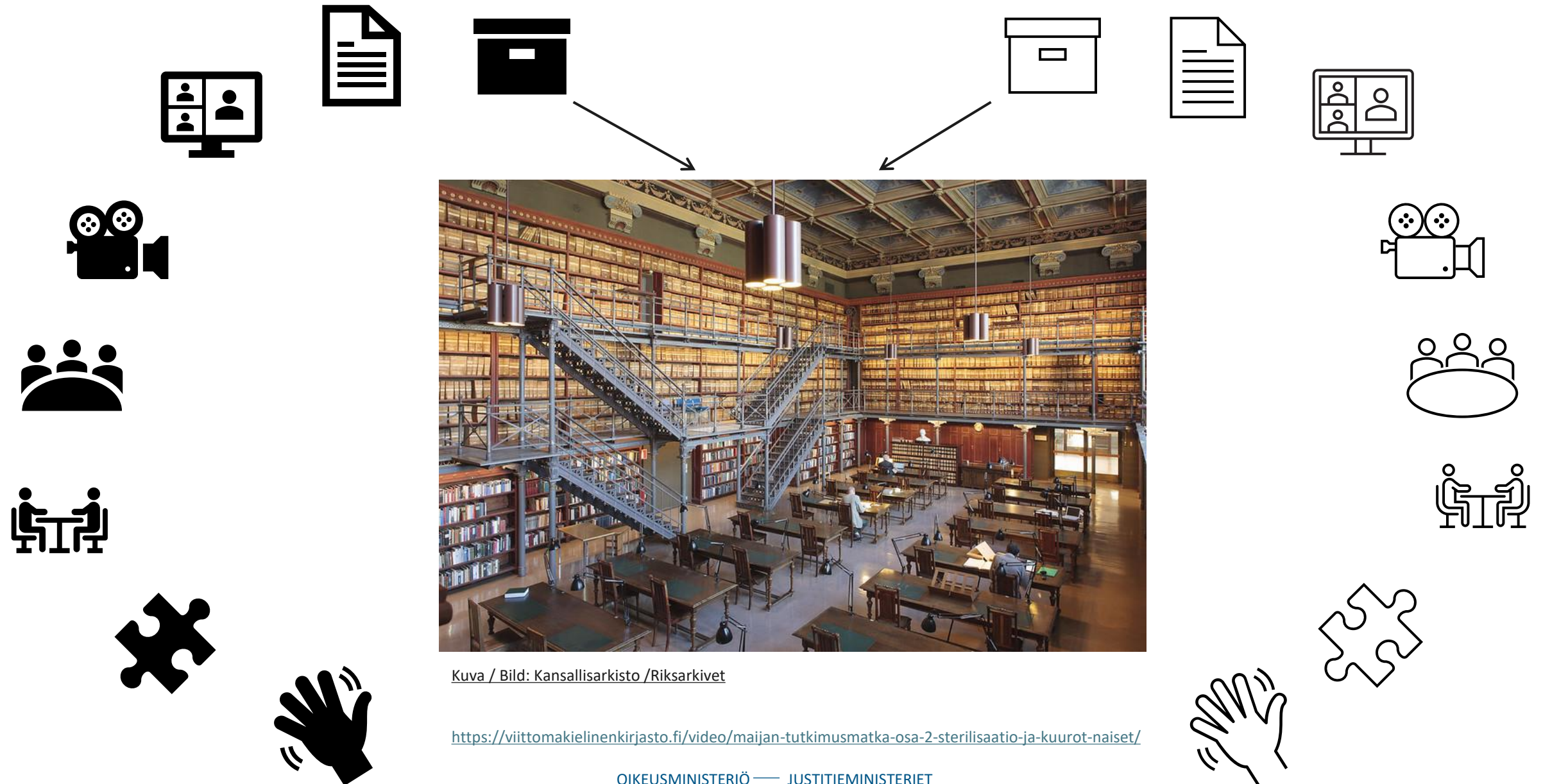

Ryhmäkuuleminen / Grupphörande

- Yhteen läppäriin tallentuu tässä kahden henkilön viittominen (10 henkilöä ja 5 läppäriä)
- Läppärit ei voi olla suoraan edessä, jotta viittojen välillä on suora näkymä
- Till en bärbar dator sparas här teckenspråk från två personer (10 personer och 5 bärbara datorer).
- Datorerna får inte placeras direkt framför, så att tecknarna har fri sikt mellan varandra.
- Kuva saatu valmistelutyön käyttöön Projekt Äkta Man –hankkeelta Ruotsista.
- Bilden har erhållits för förberedelsearbete från projektet Äkta Man i Sverige.

Demonstraatio kuuleminen ⇔ Demonstrationshörande

Työryhmien kartoitus / kartläggning av arbetsgrupper

- **Suomenruotsalaiset ⇔ Finlandssvenskar**
- **Tutkijat ⇔ Forskare**
- **Lääkärit ⇔ Läkare**
- **Kirkko ⇔ Kyrkan**

**Kuurojen ja
viittomakielisten
totuus- ja
sovintoprosessin
viestintä**

Netta Keski-Levijoki 1.12.2025

**Kommunikation om
sannings- och
försoningsprocessen
för döva och
teckenspråkiga**

Verkkosivut

Webbsidor

- Tulevat yhdenvertaisuus.fi -sivuston yhteyteen
- Domainin valitseminen
- Sivurakenteen suunnittelu
- Sivuston rakentamisen ja ylläpidon opettelu
- Fi+sve tekstien kirjoitus ja käännös
- Sisältöjen viittomakieliset käännökset
- Sopivan videopalvelimen selvitys
- Tietoturvakysymykset
- Sivujen elinkaari
- Milloin valmis? Joulu-tammikuun vaihteessa
- Kommer vara i samband med webbplatsen yhdenvertaisuus.fi
- Val av domän
- Planering av sidstrukturen
- Att lära sig att bygga och underhålla webbplatsen
- Skrivning och översättning av Fi+Sve texter
- Teckenspråköversättningar av innehåll
- Hitta en av lämplig videoserver
- Frågor som gäller informationssäkerhet
- Sidornas livscykel
- När är det klart? Vid månadsskiftet december-januari

Muut viestinnälliset asiat

Övriga kommunikationsfrågor

- Ikoni
 - Domainiin sopiva prosessin yleinen sähköpostiosoite
 - Domainiin sopivat sosiaalisen median kanavat (FB+IG)
 - Uudet kuvat – kuvausten järjestely
 - Esittelyvideot
 - Kanavat
 - Teksti-TV
 - Järjestöjen kanavat
 - Tarvikehankinnat
- Ikon
 - Processens allmänna e-postadress anpassad för domänen
 - För domänen lämpliga sociala medieplattformar (FB + IG)
 - Nya bilder – organisering av fotograferingen
 - Presentationsvideor
 - Kanaler
 - Text-TV
 - Organisationernas kanaler
 - Upphandling av utrustning

Viestintää pidemmällä tähtäimellä

Kommunikation på längre sikt

- Yleisötilaisuuksien järjestäminen
 - Yksi järjestetty marraskuussa 2025
 - Seuraava tulossa tammikuussa 2026
- Viestinnän rooli kuulemisissa
 - Tiedotus
 - Ilmoittautumislomake
 - Kuulemistilanteen tekniset järjestelyt
 - Purku
- Ordnanande av offentliga tillställningar
 - En ordnades i november 2025
 - Nästa ordnas i januari 2026
- Kommunikationens roll i höranden
 - Informering
 - Anmälningsblankett
 - Tekniska arrangemang vid höranden
 - Nedmontering

Viestintää pidemmällä tähtäimellä

Kommunikation på längre sikt

- Kriisiviestintä
- Loppuraportti
 - Tavoitettavuus
 - Neljä kieltä
 - Graafinen ilme
 - Julkistamistilaisuus
- Kriskommunikation
- Slutrapport
 - Tillgänglighet
 - Fyra språk
 - Grafisk profil
 - Offentliggörande

Viestintää ministeriössä

Kommunikation vid ministeriet

- 21.11. Lapset mukaan töihin -päivän viittomakielirasti
- 12.2. Viittomakielten päivän kahvituokio
- 21.11. Barn med på jobbet-dagen har en teckenspråksstation
- 12.2. Kaffestund på teckenspråksdagen